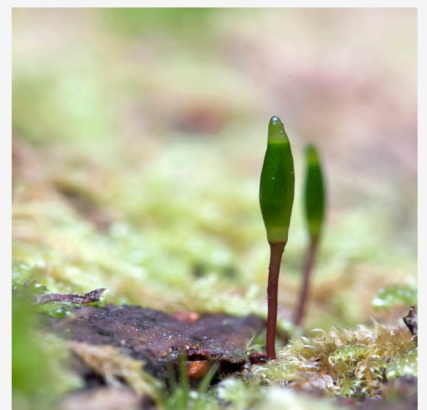

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Skåraviken

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0220110 Skåraviken

Kommun: Nyköping

Områdets totala areal: 316 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2019-01-30

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2000-07-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 1998-01-01, SCI: 2005-01-01,
SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

9070 - Trädklädd betesmark

A021 - Rördrom, *Botaurus stellaris*

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

A082 - Blå kärrhök, *Circus cyaneus*

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

A119 - Småfläckig sumphöna, *Porzana porzana*

A127 - Trana, *Grus grus*

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

A151 - Brushane, *Philomachus pugnax*

A154 - Dubbelbeckasin, *Gallinago media*

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

A190 - Skräntärna, *Sterna caspia*

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandetillstånd för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt bevarandetillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Skåravikens biologiska bevarandevärden består främst i områdets långa kontinuitet som fodermark och de naturtyper/arter som är knutna till dessa marker samt en särpräglad grund näringsrik vik i södra delen av Hallbosjön, med tillhörande vidsträckta sötvattenstrandängar, öppna hagmarker och trädklädda betesmarker.

Motivering: Genom att bevara de utpekade värdena inom Skåraviken bevaras ett vidsträckt landskap med värdefulla strandängar och hagmarker samt en grund näringsrik vik som har stor betydelse för såväl rastande som häckande skyddsvärda våtmarksfåglar. Områdets närhet till tätorten Stigtomta samt höga natur, kultur- och skönhetsvärden gör Skåraviken även till ett attraktivt område för det rörliga friluftslivet.

Prioriterade åtgärder: Åtgärder som syftar till att minska näringstillförseln till Skåraviken och upprätthålla beteshävderna av olika typer av fodermarker är prioriterade.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Skåraviken utgörs till största delen av en av Hallbosjöns vikar, nämligen Lidaviken eller Skåraviken som den även kallas och dess omgivning. Under 1860-talet sänktes Hallbosjön 1,5 meter för att vinna mer åkermark. Sjön är mycket näringsrik och känd som en av Sörmlands bästa och viktigaste fågelsjöar för såväl rastande som häckande våtmarksfåglar.

Den nästan helt vassomgärdade Skåraviken är ur ornitologisk synvinkel den mest intressantaste delen av Hallbosjön. Totalt har cirka 210 fågelarter iakttagits i området. Omkring 80 av dem kan räknas som häckfåglar. Även florans rik på sydsidans betade strandängar och botaniskt viktigast är kalkfuktängen i sydost där t.ex. majviva påträffas och den i landet minskade arten loppstarr. Den sällsynta kärrvialen anträffas inom området på näringsrika fuktängar.

I mitten på 1990-talet restaurerades stora strandängsavsnitt på Helgesta säteri och gården Skåra genom tuv- och vassfräsning. Specialkonstruerade vassfräsmaskiner från Hornborgasjön (Naturvårdsverket) genomförde omfattande fräsningar i syfte att tillskapa mer öppen vattenyta. Avverkning/röjning av vide och klibbal utmed sjön gav förutsättningar för en långsiktig naturvårdsinriktad hävd. Även vid Rottninge och Drögsta har omfattande röjnings- och gallringsinsatser genomförts i betesmarkerna under 1990-talet. Nordsidan av Lidaviken kantas delvis av vass med inslag av gråvide. På senare år har restaureringsåtgärder gjorts på bl.a. strandängarna på gården Lida. Längre västerut går triviallövsskog och alsumpskog ända ner till sjön. Vid Drögsta betas idag ett stort strandängsområde och vid Rottninge finns naturbetesmarker med torr- frisk- och fuktängsvegetation.

År 2000 sattes ett fågeltorn upp på initiativ av markägaren i anslutning till strandängen vid

gården Skåra. På Helgestas mark nära Natura 2000-området har ett viltvatten anlagts till stor fördel för en lång rad and- och vadarfåglar. Området är av riksintresse för naturvården i länet och delar av området är även av riksintresse för kulturmiljövården. Skåraviken är ett odlingslandskap med rötter i bronsåldern, fullkoloniserat sedan 1800-talet, präglat av stordrift. I området finns det skärvtenshögar och gravar (rösen och runda stensättningar) från bronsåldern, många gravfält från äldre men främst yngre järnålder.

Vad kan påverka negativt

Se texterna för respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Natura 2000-området Skåraviken saknar formellt områdesskydd enligt miljöbalken. Merparten av området omfattas av strandskydd. Fornlämningar är skyddade genom kulturminneslagen.

Skötsel: I stort sett samtliga fodermarker inom Natura 2000-området har miljöstöd och hävdas genom betesdrift. Årligen sker slyröjning vid behov. De hävdbetingade markerna sköts huvudsakligen i enlighet med den åtagandeplan som upprättas av länsstyrelsen när man erhåller miljöstödsersättning. Åtagandeplanen följer den bevarandeplan som finns upprättad för Natura 2000-området.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3150 - Naturligt näringsrika sjöar

Areal: 159,53 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturligt näringsrika sjöar är en naturtyp som har hög biologisk produktion och är artrika samt har generellt näringskrävande växt och djursamhällen. Vattnet är näringsrikt och välbuffrat, klart eller relativt grumligt. Naturtypen kan indelas i flera olika botaniska sjötyper men artsammansättningen är mångsidig och består av näringskrävande (eutrofa) arter. Långskotts- eller slingeväxter förekommer rikligt och strandzonens vegetation är varierad och har relativt stort inslag av örter. Sedimenten är ofta lerrika. Representativa sjöar har pH >7 och en totalfosforhalt > 25 µg P/l. För att karakteriseras som naturtyp bör strandzonens vegetation vara varierad och täckningsgraden för homogena bladvassbestånd inte överstiga 60% av objektets vattenyta. Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämnda och upprätthåller vattenståndsfluktuationer med naturlig säsongsvariation samt reglerade sjöar där förutsättningarna för naturtypens karaktäristiska arter upprätthålls, ingår i naturtypen. Karaktärsarter: Dyblad, ålnate och andra naten, andmat, stor andmat, vattenbläddra, gul näckros och kransslinga.

Skåraviken utgörs av en näringsrik nästan avsnörd vik av Hallbosjön med ett medeldjup på ca 1 meter. Den öppna vattenytan är nästintill i sin utsträckning omgärdad av bladvass. Blomvass, vattenstakra, smalkaveldun, storigelknopp och vattenmärke är andra arter som hör de näringsrika slättsjöarna till och återfinns i anslutning till vassbältet. Stor dammussla och den rödlistade fisken nissöga har påträffats i Hallbosjön. Om dessa båda arter finns i Skåraviken är inte säkerställt. Vattnet i Skåraviken är grönt och grumligt och ju längre in i viken desto mer färgat blir det. Växtligheten på botten minskar längre in i viken. Hallbosjön är med i riksinventeringen av vattenkemi. Provpunkten ligger vid Vrena som ligger en bit ifrån Skåraviken. Det innebär förmodligen att mätvärdena inte är representativa för Skåraviken.

Bevarandemål

Naturligt näringsrika sjöar ska präglas av opåverkad hydrologi och naturliga vattenståndsvariationer. Vattnet ska vara av god kvalitet och ha höga fosforkoncentrationer. Vattenkvaliteten ska inte påverkas negativt av gödning eller jord- och skogsbruk i sjöns närområde. Vegetationen i vattnet och på stränder ska vara varierad och zonerad. Omgivande mark ska hävdas för att bidra till lågvuxen strandzonsvegetation och för att förhindra igenväxning av sjön. Artsammansättningen i sjön ska vara naturlig och det ska vara fria vandringsvägar i anslutande vattensystem. Vattnet ska ha inslag av typiska arter som t.ex. vattenpilört, korsandmat, gädda och årta. Sjöarealen ska i Skåraviken vara ca 159,5 ha vid medelvattenstånd.

Negativ påverkan

- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet. Näringsbelastningen är stor från Stigtomtas reningsverk.
- Motorbåtstrafik kan allvarligt störa sjöns fågelliv.
- Reglering av sjöns vattennivå – resulterar i sänkta eller höjda, och oftast utjämnade, vattenståndsamplituder vilket kan leda till ökad igenväxning och andra ”eutrofieringssymptom”, försumpning eller erosion i strandlinjen.
- Muddring, grävning, utfyllning eller annan åtgärd som kan medföra att bottenförhållanden påverkas negativt och ge ett ökat näringsläckage.

- Upplag av schakt- och muddermassor i strandnära områden eller i vassar innebär ökad näringstillförsel under lång tid.
- Ökat läckage av näringsämnen från omkringliggande jordbruksmark kan påskynda eutrofieringen (övergödningen).
- Intensiv växtodling i strandzonen ökar risken för erosion samt läckage av växtnäring och bekämpningsmedel.
- Regelbunden rensning av diken kan orsaka grumling.
- Upphörd hävd och/eller skogsplantering på omkringliggande betesmarker ökar igenväxningstakten i strandzonen.
- Barrskog i anslutning till sjötypen är ej naturligt förekommande. Ökad andel barrträd i närområdet ändrar markkemin och förändrar landskapsbilden.
- Vattenuttag under lågflödesperioder kan innebära kraftigt sänkta vattennivåer, temperaturhöjning och syrgasbrist.
- Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga.
- Exploatering av strandområdet.
- Vägar/järnvägar och skogsbilvägar – anläggning, underhåll och trafik kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.
- Skogsbruk i tillrinningsområdet; slutavverkning, markavvattning och skyddsdikning ökar avrinningen och därmed risken för erosion och läckage av bl.a. humusämnen och partiklar.

Bevarandeåtgärder

Vassröjningar har utförts under de senaste åren. Återkommande vassröjningar bör utföras vid behov.

För att minska näringsbelastningen till Skåraviken och Hallbosjön kan det vara en bra åtgärd att genomföra slåtter på strandängarna kring Skåraviken. På så sätt förs näring, som växterna har tagit upp, bort från området istället för att på sikt komma ut i sjön.

Åtgärder för att minska näringsbelastningen från reningsverket bör också utföras.

Bevarandetillstånd

Ej gynnsam. Påverkan från reningsverket vid Stigtomta är fortfarande alltför stor.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 17,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Torra till friska gräsmarker på silikatrik jord i låglandet med lång kontinuitet av betesdrift. Markerna kan i tidigare skeden även varit hävdade genom slätter. De är mer eller mindre ögödslade och har en artrik vegetation av hävdgynnade kärlväxter och svampar. Trädens krontäckning får inte överstiga 30 procent. Många av de glest placerade träden i naturtypen är hamlade. Vegetationen varierar efter fuktigheten, alltifrån torrängssamhällen till fuktigare sänkor. Gräsmarken är artrik med många hävdgynnade arter som mörk solvända, ormröt, kattfot, vanlig ögontröst, revfibbla samt de rödlistade maskrosorna fläck- och kvällsmaskros.

Söder om gården Rottninge utbreder sig en svagt kuperad betesmark som är en blandning av öppen hagmark, blandlövhage och strandäng. Stora delar är glest bevuxen med vårtbjörk, rönn, al, oxel m.fl. träd och ett vildvuxet buskskikt med ros, en och stubbskott av klibbal. Den välbetade grässvålen är rik på hagmarksväxter – baktimjan, revfibbla, gullviva, slätterfibbla och stagg.

Bevarandemål

Silikatgräsmarkerna ska vara artrika, präglade av en lång hävdkontinuitet och ha en naturlig näringsstatus. Naturtypen ska hållas öppen, ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Betestrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedom, framförallt i form av ängs- och betesmarksarter. Typiska arter för naturtypen som t.ex. jungfrulin, bockrot och prästkrage ska vara vanligt förekommande. Typiska insektsarter av t.ex. fjärilar och spillningslevande bladhorningar ska bibehållas eller öka i frekvens och utbredning. Arealen silikatgräsmarker ska vara minst 17,6 ha.

Negativ påverkan

- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Överbete. Alltför intensivt betestryck påverkar naturtypen negativt.
- Tillskottsutfordring som kan ge lokal kväveanrikning till nackdel för känslig flora.
- Gödsling med handelsgödselmedel eller insåning av vallväxter.
- Bebyggelse eller annan exploatering som innebär att hela eller delar av hagen måste tas ur drift.
- Dikning eller andra åtgärder som kan förändra hydrologin i området.
- Igenväxning och beskuggning av öppna berghällar med rik örtflora.
- Deponering av jord eller annat material på de öppna berghällarna som kan medföra kvävning och beskuggning av vegetationen.
- Bete vintertid som påverkar skottillväxten i grässvålen under den tidiga våren.
- Grävning eller andra markingrepp, t.ex. nedgrävning av elkabel.
- Näringsutjämning dvs betesdjuren betar näringsrikt foder på gammal åkermark och lämnar sin gödsel i vegetationstyper på magrare mark.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin påverkar den dynglevande insektsfaunan negativt.
- Alla former av exploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverk-samhet.
- Dikning eller andra åtgärder som kan förändra hydrologin i området.
- Vildsvin som bökar upp större delar av grässvålen.

Bevarandetilstånd

Gynnsamt bevarandetilstånd.

6410 - Fuktängar

Areal: 75,43 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen utgörs av hävdpräglade fuktängar med blååtäl eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Många hävdgymnade växt- och fågelarter har sin hemvist i naturtypen. Den är starkt varierande beroende på geografisk belägenhet och markens beskaffenhet. Naturtypen är beroende av hävd, antingen genom bete eller slåtter. Fuktängarna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet.

Den hävdade fuktängen vid Skåraviken tillhör länets största och sträcker sig från Lidasundet vid Helgesta, förbi Skåra och ner till det södra delen av Lidaviken. Flera av fuktängarna inom Skåraviken restaurerades genom tuv- och vassfräsning under 1990-talet varefter förutsättningarna för rastande och häckande fåglar avsevärt förbättrades. Här samlas under våren stora flockar med bl.a. grågäss, sädgäss och tranor. Den sistnämnda arten har ökat kraftigt i antal på senare år och häckar numera i Natura 2000-området. Enkelbeckasin och rödbena förekommer också i betydande antal under häckningstid. I partier med ”blå bård” innanför vassen trivs många änder, bl.a. observeras årtar under häckningstid. Även kärlväxtfloran har gynnats av genomförda restaureringsinsatser. Mosaikartad blandning av högstarrängar och mer lågvuxna, artrika kärrkavlesamhällen har utbildats längs stora delar av strandängen. Ett tiotal arter passerar vid en promenad från fastmark vinkelrätt mot strandlinjen ut till vassen – ältranunkel, kärrkavle, brunskära, tiggarranunkel, ryltåg, vattenmåra, vattenblink, sumpfräne och dyveronika är några lågvuxna exempel. I lågstarrzonen förekommer även krypven, vattenblink, vattenmåra, kärrstjärnblomma, ängsbräsa, kärrvial m.fl. arter. I högstarrzonen påträffas vasstarr, nickskära, svärdsilja, flaskstarr, svalting, vattenstakra och vattenmärke tillhör de mer högvuxna.

I områdets sydöstra del närmast gården Åsby utbreder sig en del av strandängen som till stora delar domineras av jättestarr men i övrigt är förvånansvärt artrik. Fläckvis är vegetationen väl avbetad och arter som gåsört, kärrviol, krypvide och krypven breder ut sig alltmer. I den mer svårbetade högvuxna starren växer knölsyska, kärrsilja, veketåg, kärrvial, strandlysing, ängsruta och gökblomster. En mindre del av strandängen är kalkpåverkad. Här har en mycket artrik och till stora delar lågvuxen vegetation utvecklats med för Sörmland så ovanliga arter som majviva, tätört och loppstarr. Vid Lida betar kreaturen ett restaurerat strandängsparti. Området har goda möjligheter att på sikt utveckla höga naturvärden liknande de på sjöns sydvästra sida. En förutsättning är dock att ett hårt betestryck upprätthålls och att betesputsning genomförs vid behov.

Bevarandemål

Fuktängarna ska präglas av kontinuerlig hävd i form av bete eller slåtter och marken ska vara fuktig-blöt med naturlig hydrologi. Naturtypen ska vara öppen, men ett mindre inslag av hävdpräglade, solbelysta träd och buskar gynnar normalt områdets biologiska mångfald och får förekomma. Hävdtrycket ska vara tillräckligt för att främja en hög artrikedomen inom flera artgrupper, t.ex. fjärilar, bin, fåglar och kärlväxter. Typiska arter för naturtypen som t.ex. gökblomster, hirsstarr och sumpmåra ska vara vanligt förekommande. Arealen fuktäng ska vara minst 75,4 ha.

Negativ påverkan

Se ”Negativ påverkan” under 6270 - Silikatgräsmarker

Bevarandetillstånd

Icke gynnsamt bevarandetillstånd. En stor del av fuktängarna betas och vid behov kompletteras skötseln med betesputsning. Men det finns några fuktängar som inte hävdas eller där hävden är svag. Önskvärt vore att ängsslåtter kan komma till stånd inom vissa områden, på så sätt kan bevarandevärdena stärkas ytterligare.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 1,95 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

De trädklädda betesmarkerna ska vara präglade av bete, ha en mosaikartad struktur, en naturlig näringsstatus och en riklig förekomst av gamla hävdpräglade träd. Krontäckningen är minst 25 procent. Den biologiska mångfalden av arter knutna till de solbelysta träden såväl som till markens flora ska vara hög. Området ska hävdas med bete och igenväxningsvegetation ska endast förekomma sparsamt. Typiska arter för naturtypen som t.ex. gul dropplav, knägräs och mindre bastardsvärmare ska vara vanligt förekommande.

Naturtypen påträffas inom två områden, dels vid Rottninge och det andra på västra sidan av Skåraviken vid Helgesta säteri. Områdena vid Rottninge och Helgesta utgörs båda av en olikåldrig blandskog där äldre tall och björk är framträdande. Några av tallarna är över 100 år. I buskskiktet finns bl.a. nypon. Den välbetade grässvålen är förhållandevis rik på hagmarksväxter – blodrot, smultron, revfibbla, gullviva och stagg. Båda områdena har ett visst ornitologiskt värde.

Bevarandemål

De trädklädda betesmarkerna ska vara präglade av bete, ha en mosaikartad struktur, en naturlig näringsstatus och en riklig förekomst av gamla hävdpräglade träd. Den biologiska mångfalden av arter knutna till de solbelysta träden såväl som till markens flora ska vara hög. Äldre träd får gärna åldras. Områdena ska hävdas med bete och igenväxningsvegetation ska endast förekomma sparsamt. Typiska arter för naturtypen som t.ex. blodrot och smultron ska vara vanligt förekommande. Arealen trädklädda betesmarker ska inom de båda områdena vara minst 1,95 ha.

Negativ påverkan

Avverkning av värdefulla träd eller buskar, samt avlägsnande av död ved påverkar den trädklädda betesmarken negativt. I övrigt se ”Negativ påverkan 6270 – Silikatgräsmarker”.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A021 - Rördrom, *Botaurus stellaris*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Rördrommen är en tillbakadragen fågel som nästan uteslutande ger sig till känna genom hannarnas karakteristiska läte. Den har sin utbredning i Sverige koncentrerad till de mellansvenska slättsjöarnas vassbälten. Den lever ett undangömt liv i vassarna, men vill också ha tillgång till områden med glesare vegetation där den kan fånga fisk. Även grodor och vatteninsekter hör till rördrommens diet.

Hannarna hävdar sitt revir med ett vittljudande tutande. Enstaka fåglar övervintrar i södra Sverige under milda vintrar, annars sker övervintringen normalt i västra Europa dit fåglarna flyttar nattetid under september-november. Återkomsten till häckningsområdena sker i mars-april. Revirtutandet sätter igång vid islossningen och fortsätter fram emot midsommar. Reviret är omkring 20-40 hektar och innehåller minst 2-10 hektar vass samt strandängar, kanaler och klarvattenytor. En rördromshanne kan ha flera honor med bon nära varandra. Rördrommen lägger 4-6 ägg i slutet av april och efter 26 dygn kläcks äggen i turordning, vilket gör att ungarna är olika stora. Hanen deltar inte i ruvningen eller matningen av ungarna. Honan matar ungarna med fisk och kan lämna dem i boet under långa stunder när hon är borta på fisketurer. Redan efter ca två veckor kan ungarna lämna boet för att gömma sig i den omgivande vassen vid störning. Vid omkring åtta veckors ålder blir ungarna flygfärdiga.

Arten har haft en positiv populationstillväxt och 2009 rapporterades, utan målinriktade eftersök, drygt 700 revirhållande hanar i Sverige. Rördrommen är med på rödlistan av hotade arter i kategorin nära hotad (NT). Arten förekommer årligen med 1-2 spelande hannar inom Skåraviken.

Bevarandemål

Målet är att det ska finnas goda förutsättningar för rördrom att häcka inom Skåravikens Natura 2000-område. Det ska finnas lämpliga häckningsförhållanden t.ex. vassområden med lämplig vasskvalité som ger möjlighet till skydd och bobygge. Vassarealen får inte minska i sådan omfattning så att artens närvaro kan äventyras. För att arten ska kunna vara kvar på sikt krävs också rovdjursfria områden utan närvaro av mink och räva. För födosök ska det finnas fiskrika grunda vattenområden.

Negativ påverkan

- Minskad bladvassareal och brist på gammal vass i sjöar kan medföra att arten försvinner lokalt. Utbredd vasstäkt (som används för t.ex. takändamål eller energi) kan påtagligt försämra förutsättningarna för rördrom.
- Försumpning genom sänkning av vattenståndet i sjöar eller andra våtmarker kan resultera i att fisken slås ut vintertid på grund av låg syrehalt eller bottenfrysning, varvid födounderlaget försvinner för rördrommen.
- Mink kan ibland ge sig på och döda rördromungar.
- Träd och buskar inom strandängsområdet fungerar som utkiksplats för kråkor och rovfåglar vilket kan bli fatalt för häckande våtmarksfåglar.
- Vid stränga vintrar i Nordvästeuropa kan den svenska populationen minska kraftigt.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda skötselåtgärder planeras mer än att lämpliga vassområden med hög stråttäthet/täthet, sparas vid eventuella framtida vassfräsningar.

Rördrommen är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och AEWÄ. Rördrommen tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A038 - Sångsvan, *Cygnus cygnus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Sångsvanen skiljs från knölsvanen genom sin gula näbb och vanligtvis sträckta hals. Sångsvanen häckar i grunda, vegetationsrika vatten. Den kräver god tillgång på undervattensväxter under häckningssäsongen, liksom lämplig och god tillgång på grön växlighet under vintersäsongen. Arten kräver relativt ostörda områden under sin flyttning och övervintring. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett mycket begränsat område runt boplaten. Arten övervintrar i södra Sverige, Danmark och Nordsjöländerna.

Sångsvanen häckar numera i hela Sverige och senaste uppskattningen är 4300-6500 par (2008). Arten har ökat nästan explosionsartat efter början av 1900-talet, då den närmade sig utrotning på grund av bl.a. jakt med bara kanske 20 häckande par kvar på avsides belägna lokaler i Lappland. Sedan 1950-talet har den också etablerat sig i södra Sverige, där den numera är vanlig och delvis ersatt knölsvanen i gårdsdammar och liknande. Den sydsvenska populationen härstammar sannolikt delvis från svanar som släppts ut från djurparker och fågeldammar. Det svenska beståndet beräknades till cirka 500 häckande par 1985. År 1997 beräknades den svenska populationen uppgå till 3 800 etablerade par och arten fanns då som häckande i samtliga svenska län. Arten uppträder regelbundet inom Skåraviken och vissa år kan ett 25-tal individer ses under vårflyttningen. Den häckar f.n. inte inom Skåraviken.

Bevarandemål

Målet är att det ska finnas goda förutsättningar för sångsvan att häcka inom Skåravikens Natura 2000-område. Arten ska förekomma regelbundet under vår- och höstflyttning. För att kunna häcka måste det finnas lämpliga vassområden med lämplig kvalitet på vassen, men också rovdjursfria områden utan närvaro av mink och räv. Även vissa större rovfåglar kan utgöra ett hot. För födosök ska det finnas växtrika grunda vattenområden.

Negativ påverkan

- Störning av olika slag under rast- och häckningsperioden. Alltför aktivt friluftsliv i området, hundar, motorbåtstrafik mm.
- Träd och buskar inom strandängsområdet fungerar som utkiksplats för kråkor och rovfåglar vilket kan bli fatalt för häckande våtmarksfåglar.
- Arten har få predatorer, men korp, mink och räv kan plundra ägg eller ungar. Havsörn tar en del svanar. I konflikter med knölsvan avgår oftast sångsvanen med segern.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder. Det kan bli aktuellt att vidta åtgärder för att minska minkens numerär.

Sångsvan är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och AEWÄ.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Arten rastar frekvent vår- och höst och söker näring i de grunda vattenområdena.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Brun Kärrhök är de stora vassarnas karakteristiska rovfågel. De flesta häckningarna sker ute i de äldsta täta vassområdena. Kärrhöken har sitt viktigaste utbredningsområde i landet i östra Mellansverige. Antalet reproduktiva individer skattas till 3400 (3000-3800). Populationen är ökande. Den bruna kärrhöken har tidigare varit starkt drabbad av miljögifter, men sedan alkylkvicksilverbetningen förbjöds 1966 och DDT-förbud infördes, har situationen förbättrats högst avsevärt. Jaktutflykter över åkermark kan utsträckas åtskilliga kilometer från boplatsen. Födan utgörs av sorkar, grodor, fågelungar etc., ibland även ägg, fisk och kadaver. I Skåraviken uppträder arten under häckningstid med 1-2 häckande par. Under vår- och höstflyttning uppträder arten allmänt.

Bevarandemål

Målet är att det ska finnas goda förutsättningar för brun kärrhök att häcka inom Skåravikens Natura 2000-område. Det ska finnas tillgång till vassområden som är lämpliga som häckningsplats. Den bruna kärrhöken uppträder regelbundet under såväl vår som höst. För födosök ska det finnas grunda vattenområden där ungar av vattensork, änder och sothöns kan fångas.

Negativ påverkan

- För närvarande kan inga direkta hot anses föreligga mot brun kärrhök i Sverige. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (t.ex. bromerade flamskyddsmedel).
- Omfattande vasslåtter kan äventyra förekomsten i Skåraviken.
- Igenplantering
- Dikning/torrläggning
- Mink och räv kan i vissa fall plundra kärrhökens bon. Även större rovfåglar kan plundra den bruna kärrhökens bo.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda skötselåtgärder planeras mer än att lämpliga vassområden med hög stråtäthet, sparas vid eventuella framtida vassfräsningar. Arten är nämligen beroende av täta vassområden för att kunna bygga sitt bo.

Brun kärrhök är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och CITES bilaga A. Brun kärrhök tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A082 - Blå kärrhök, *Circus cyaneus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Blå kärrhök kan häcka i öppna marker av mycket olika karaktär (t.ex. myrar, hyggen, kärr, hedar vassjöar, sädesfält mm) förutsatt att födotillgången (smågnagare) är god. Boet byggs alltid på marken i lågvuxen, tät vegetation. Den häckar regelbundet och vissa år mer talrikt (beroende på tillgången på föda) i norra Sverige, främst i Norr- och Västerbotten samt Lappland, men även i Ångermanland, Jämtland och Medelpad. Under 1980- och 1990-talet märktes en markant minskning av Norrbottens kustlandshäckande kärrhökar och även en minskning av beståndet i Norrbottens inland. I södra och mellersta Sverige var blå kärrhöken tidigare en regelbunden häckfågel i vassjöar och på mossar. Vid början av 1960-talet slogs emellertid denna förekomst ut. Arten återkom och häckade på Öland ett antal år på 1970-talet men försvann igen. Den senaste fasta förekomsten i Sydsverige fanns i Hornborgasjön, Västergötland, där sex par häckade 1989, åtta par 1990 och sex par 1991. Den svenska populationen är för närvarande beräknad till cirka 800 (500-1100) par. Blå kärrhöken är med på rödlistan av hotade arter i kategorin nära hotad (NT). Arten häckar ej i Skåraviken men det förekommer frekvent både under vår och höst.

Bevarandemål

Skåraviken ska erbjuda goda förutsättningar för den blå kärrhökens födosök. Arten ska förekomma regelbundet, såväl under vår som höst, inom området. Det ska finnas lämpliga jaktområden för den blå kärrhöken. Både vassområden och hävdade strandängar är viktiga miljöer för arten. Grunda vattenmiljöer är också en tillgång. Skåraviken är en viktig rastlokal för arten.

Negativ påverkan

- I Sydsverige kan inga direkta hot anses föreligga mot blå kärrhök. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (t.ex. bromerade flamskyddsmedel).
- Orsaken till blå kärrhökens uteblivna återetablering i södra Sverige är okänd. Möjligen kan de ändrade brukningsmetoderna och miljöförhållandena i jordbrukslandskapet under de senaste 35 åren ha varit av en viss betydelse (minskad bytestillgång och/eller mer svåråtkomliga byten p.g.a. minskat bete, mer storskaligt och mer rationellt skött jordbruk). Konkurrens med brun kärrhök kan vara en annan bidragande orsak.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda skötselåtgärder planeras mer än att lämpliga områden för jakt finns tillgängligt. Det handlar om att det ska finnas hävdade öppna gräsmarker där det är goda förutsättningar att finna föda, framförallt gnagare.

Blå kärrhök är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och CITES bilaga A. Blå kärrhök tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd. Arten rastar frekvent vår- och höst och söker näring i de grunda vattenområdena.

A094 - Fiskgjuse, *Pandion haliaetus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fiskgjusen är Södermanlands landskapsfågel och den enda stora rovfågeln i Sverige med långa vingar, vit undersida och brun ovansida. Fiskgjusen är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde (havsmiljö, insjöar, älvar, åar) eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup. Fiskgjusen fiskar i såväl eutrofa som oligotrofa sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen). Fiskgjusen är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det vanligaste trädslaget är tall ($\geq 90\%$) där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Fiskgjusen är ofta störningskänslig vid boplatsen.

Särskilt starka populationer finns i områden med större sjöar, t.ex. södra Småland, Vänern, Mälardalen, Södermanland samt kring nedre Dalälven. Den europeiska populationen är huvudsakligen koncentrerad till Sverige och Finland, där det i mitten av 1980-talet fanns ca 3000 respektive ca 1000 par. I seklets början var fiskgjusen en sällsynt fågel, men efter fridlysning i slutet av 1920-talet ökade populationen fram till 1940-talet, varefter beståndet varit stabilt eller långsamt tillväxande. Skåraviken erbjuder fiskgjusen en god häckningsmiljö.

Bevarandemål

Skåraviken ska erbjuda goda förutsättningar för fiskgjusens födosök och eventuella häckning vilket innebär att Skåravikens vatten ska vara fiskrikt och tillräckligt klart för att tillåta lyckat fiske. Det ska finnas tillgång till lämpliga boträd (nu och i framtiden) där arten kan häcka ostört.

Negativ påverkan

- Eftersom fiskgjusen ofta häckar vid stränder och på öar utgör närgången båttrafik, sportfiske, bad, kanoting etc. i boets närhet ett hot.
- Försurning av sjöar kan medföra sämre födotillgång samt en ökad exponering för giftiga metaller.
- Exponeringen för klorerade kolväten har minskat sedan 1970-talet då dessa miljögifter orsakade en ökad fosterdödlighet och sönderrivning av ägg på grund av skalförtunning. Emellertid tillkommer nya typer av miljögifter i naturen vars effekter vi ännu vet litet om (t.ex. bromerade flamskyddsmedel).
- Skogsavverkning utan hänsyn till fiskgjusens boträd eller presumtiva boträd utgör en fara inom vissa områden, eftersom tillgången på lämpliga träd då minskar.
- Alltför grumligt vatten liksom minskad tillgång på fisk är ett hot mot fiskgjusens fiskeframgång.
- Fiskgjusens har några predatorer som utgörs av andra fågelarter som korp, kråka m.fl. som kan röva boet.
- Anläggning av vindkraftverk i närområdet.
- Konkurrens om bytesfisk och lämpliga boplatser från exempelvis havsörn.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder är planerade. Skötselåtgärder som t.ex. avverkning och röjning, bör inte utföras inom 500 m avstånd från bebodda bon under perioden 1 april-31 augusti. Avståndet beror dock på topografi och boets placering.

Vid åtgärder i området är det också viktigt att bevara och vid behov frihugga träd som kan fungera som lämpliga boträd för fiskgjuse och att säkerställa att det även långsiktigt finns tillgång till boträd genom att t.ex. frihugga yngre tallar som på så sätt får möjlighet att utveckla vida kronor och kraftiga stammar, gärna på uddar och hållmarksområden.

Fiskgjuse är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och CITES bilaga A. Fiskgjuse tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A119 - Småfläckig sumphöna, Porzana porzana

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småfläckig sumphöna är en liten hönsfågel. Storleken är ungefär som en stare. Den är extremt svår att få se p.g.a. dess biotopval, den håller nästan alltid till i hög gräsvegetation. Arten uppmärksammas främst på sitt karaktäristiska dropplika spelläte som nattetid hörs från näringsrika sjöar. Lätet hörs under gynnsamma omständigheter upp till 2 kilometer. Artens viktigaste biotoper utgörs av fuktiga till våta, trädfria ängsmarker där växtligheten domineras av gräs- och starrarter, ofta tillsammans med andra fuktmarksarter som svärdsilja och kaveldun. Den typen av miljöer är vanligt förekommande inom Skåraviken. Arten förekommer i det närmaste varje år och anländer som regel i slutet av maj. Det är svårt att konstatera om den häckar årligen då arten som regel tystnar snabbt när den väl har hittat en partner och byggt sitt bo, ofta beläget på en tuva. För att arten ska trivas måste det finnas vass eller annan fuktig hög gräsvegetation. Skåraviken är ett lämpligt område där sumphöns har lätt att finna lämpliga miljöer för näringssök och för att kunna bygga sitt bo. Småfläckig sumphöna är rödlistad som sårbar (VU).

Bevarandemål

Småfläckig sumphöna ska regelbundet vistas och observeras inom Skåraviken och de fuktängar och betesmarker som utgör artens biotoper får inte minska i arealer. Målet är att det ska finnas goda förutsättningar för småfläckig sumphöna att häcka inom Skåravikens Natura 2000-område.

Negativ påverkan

- De allvarligaste hoten består av de kraftiga förändringar som har skett och fortfarande sker inom jordbruket, t.ex. att mader och fuktängar dräneras och överförs till åkermark.
- Reglering har bidragit till att de naturliga vattenståndsfluktuationerna i landskapet har reducerats, vilket har medfört förändrad vegetation.
- Igenväxning av grunda våtmarker som en följd av eutrofiering, upphörd slåtter och minskat bete.
- Träd och buskar inom strandängsområdet fungerar som utkiksplats för kråkor och rovfåglar vilket kan bli fatalt för häckande våtmarksfåglar.
- Arten har få predatorer, men mink och räv kan plundra ägg eller ungar.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder är planerade. Det är dock viktigt att fortsatt hålla de våta strandängarna öppna genom bete/slåtter och röjning av igenväxningsvegetation. Dränerade åtgärder bör undvikas.

Småfläckig sumphöna är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och AEWA.

Bevarandetillstånd

Ej gynnsamt bevarandetillstånd eftersom arten endast observeras oregelbundet inom Natura 2000-området eller i närområdet.

A127 - Trana, Grus grus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Tranan är en omisskännlig fågel som är ca 115-130 centimeter lång, långbent fågel med lång näbb. Grå fjäderdräkt med svarta vingpennor, kinder, nacke och hals, vita huvudsidor och en röd skinnfläck på huvudet. Tranan förekommer sparsamt men jämnt spridd över hela Sverige. Beståndet har ökat mycket kraftigt i Sydsverige sedan 1990-talet. Det nuvarande beståndets storlek uppskattas till mellan 20 000 och 25 000 häckande par i Sverige. Tranan finns på såväl stora och blöta, som i smärre våtmarker i skogen. Häckningar förekommer i mycket små kärr (ner till åtminstone 0,1 hektar öppen yta) omgivna av skogsmark. Boet läggs i kärrvegetation, helst blött för att undvika att rävar och andra fyrfota rovdjur ska nå boplatsen. Äggen läggs tidigt på våren och ruvas sedan under ca 30 dygn. Under häckningen är tranan störningskänslig och kan flyga långt från boet vid störning. Förutom i skogskärr eller ute på stora myrområden finns arten vid sänkta sjöar samt vid slättsjöar och dammar i jordbrukslandskapet. Restaureringar av våtmarker i såväl skogs- som odlingslandskapet har gynnat arten mycket positivt.

Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk m.m. och rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 1 km².

Under höstflyttningen är ungarna beroende av föräldrarnas vägledning. Övervintringen sker i Sydvästeuropa, främst i Spanien, men även i Portugal och Frankrike samt i Nordafrika.

Inom Skåraviken uppträder arten numera under perioden april till slutet av september. Enstaka par häckar.

Bevarandemål

Skåraviken ska erbjuda förutsättningar för tranas födosök och eventuella häckning. Det ska finnas tillgång till lämpliga häckningsplatser där arten kan häcka ostört. För att arten ska trivas måste det finnas vassar eller annan fuktig hög gräsvegetation där såväl bo som ungar erbjuds skydd. Sjöar, gärna med grunda vattenmiljöer, är också en tillgång där mat erbjuds.

Negativ påverkan

- När grunda sankmarker påverkas av det intensifierade jordbruket. Mader och fuktängar dräneras och överförs till åkermark.
- Störning av olika slag under rast- och häckningsperioden. Alltför aktivt friluftsliv i området, hundar, motorbåtstrafik mm.
- Träd och buskar inom strandängsområdet fungerar som utkiksplats för kråkor och rovfåglar vilket kan bli fatalt för häckande våtmarksfåglar.
- Arten har få predatorer, men mink och räv kan plundra ägg eller ungar.
- Till detta kommer igenväxning av grunda våtmarker som en följd av eutrofiering.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras, men tillgång på hävdade strandängar är viktigt för arten.

Trana är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II, AEWa och CITES bilaga A.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd

A140 - Ljungpipare, *Pluvialis apricaria*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ljungpiparen tillhör den exklusiva skara av arter som beskrevs från Sverige redan i början av 1500-talet. Förekomsterna i fjällen har förmodligen hållit sig ganska stabila genom tiderna. Däremot förefaller ljungpiparen ha expanderat sin förekomst i Norrlands skogsland under den senare delen av 1900-talet. När det gäller artens utbredning på mossar i södra Sverige finns det inget som tyder på några större förändringar i historisk tid. Det totala beståndet i slutet av 1980-talet har uppskattats till ca 70.000 par, varav 90% i fjällen. Efter inventeringen har ljungpiparen minskat kraftigt i de södra delarna av landet. Ljungpiparen trivs i öppna hedartade miljöer med kortvuxen växtlighet. Viktiga häckningsmiljöer är kala högmossar, alvarmark, ljunghedar och större fuktiga myrar och fjällhedar. I motsats till många andra vadare kräver ljungpiparen inte närhet till vatten. Tillbakagången i södra Sverige kan förmodligen till stor del förklaras av en ökad förbuskning och igenväxning av häckningsmiljöerna.

Inom Skåraviken och i dess omgivning förekommer arten regelbundet i samband med vår- och höststräck. Områdena som nyttjas är stora, sammanhängande och öppna med låg och gärna något gles växtlighet. Ljungpipare som rastar utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket men kan också ses på vidsträckta strandängar.

Bevarandemål

Skåraviken med omgivningar ska kunna erbjuda goda förutsättningar för rastande ljungpipare såväl vår som höst.

Negativ påverkan

- I södra Sverige är den kraftigt fortlöpande igenväxningen av öppna marker det stora hotet. Orsakerna till tillbakagången är flera, främst tidigare dikning och torrläggning av myrmark, ökad förekomst av träd och högväxta ris på högmossar till följd av atmosfäriskt nedfall av stora mängder kväve, minskad hävd av alvar och ljunghedar samt fragmentering av öppna marker genom igenväxning.
- Den minskade odlingen i södra Sveriges skogsbygder kan eventuellt försvåra situationen för det sydliga beståndet, då den leder till sämre födosöksförhållanden under den krävande ägglägningsperioden.
- När grunda sankmarker påverkas av det intensifierade jordbruket. Mader och fuktängar dräneras, dikas och överförs till åkermark.
- Störning av olika slag under rast- och häckningsperioden.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras, men tillgång på hävdade öppna strandängar är viktigt för arten.

Ljungpipare är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga III, Bonnkonventionens bilaga II och AEWÄ.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A151 - Brushane, Philomachus pugnax

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Under häckningstid är hannen omisstkännlig på sin individuellt tecknade fjäderkrage och sitt egenartade arenaspel. I övrigt är den tystlåten och diskret. Brushanen i södra Sverige kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av hävdade strandängar. I bra häckningsmiljöer finns en mosaik av gräs- och starrmarker, öppna dy- och jordytor och grunda vattensamlingar. Som rastlokaler utnyttjas öppna områden med grunt vatten och sandiga eller gytjtjiga bottenar, men även översvämmade åker- eller betesmarker. Enligt en nyligen gjord beräkning uppgår den svenska populationen till 25000 par (16000-34000), varav minst 99 % häckar på myrar i barrskogs- och fjällregionen från norra Dalarna och norrut. Brushanen är med på rödlistan av hotade arter i kategorin sårbar (VU).

Arten häckar troligtvis ej i Skåraviken men det förekommer frekvent både under vår och höst. Dagssummor varierar från enstaka fåglar till ibland ett 50-tal. Ibland förekommer aktivt spel. Hanarna spelar på gemensam plats – ofta samma plats varje år – företrädesvis på låga upphöjningar i terrängen. Arten är noterad under häckningstid varför man inte kan utesluta att den har häckat något år.

Bevarandemål

Skåraviken med omgivningar ska kunna erbjuda goda förutsättningar för rastande brushanar, såväl vår som höst. Det ska finnas tillgång till lämpliga häckningsplatser där arten kan häcka ostört.

Negativ påverkan

- När grunda sankmarker påverkas av det intensifierade jordbruket. Mader och fuktängar dräneras och överförs till åkermark.
- Upphörande hävd av strandängsmiljöer.
- Uppväxande träd och buskar på och runt goda häckningslokaler bidrar till ett ökat predationstryck.
- Fragmentering av lämpliga häckningsmiljöer, eftersom brushanen har relativt stora arealkrav.
- Störning av olika slag under rast- och häckningsperioden. Alltför aktivt friluftsliv i området, hundar, motorbåtstrafik mm.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras. Men tillgång på hävdade öppna strandängar är viktigt för arten.

Brushane är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga III, Bonnkonventionens bilaga II, AEWÄ.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A154 - Dubbelbeckasin, Gallinago media

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Dubbelbeckasinen påminner mycket om enkelbeckasinen men är större och tyngre med något kortare näbb. Under 1800-talet häckade dubbelbeckasin allmänt i stora delar av Götaland och Svealand, men försvann därifrån i början av 1900-talet framförallt p.g.a. minskade eller försvunna häckningsbiotoper. Dubbelbeckasinen häckar i dagsläget enbart i norra Sverige men stannar till på lämpliga platser i Sydsverige i samband med vårsträcket. Den skandinaviska populationen häckar idag huvudsakligen inom fjällens lågalpina zoner där den är begränsad till kalkrika jordar eftersom den främst äter daggmusk. Dubbelbeckasinen är arenaspelande, d.v.s. hanarna samlas under häckningstiden till ett socialt spelande på platser som utnyttjas år efter år. Dubbelbeckasinen är med på rödlistan i kategorin nära hotad (NT).

Arten ses i det närmaste årligen vid Skåraviken där den ibland ses spela. Den uppehåller sig då i en mosaik av gräs- och starrmarker, öppna dy- och jordtytor och grunda vattensamlingar. Som rastlokaler utnyttjas gärna öppna områden med grunt vatten och sandiga eller gytjtjiga bottenar, men även översvämmade betesmarker.

Bevarandemål

Skåraviken med omgivningar ska kunna erbjuda goda förutsättningar för rastande dubbelbeckasiner, såväl vår som höst.

Negativ påverkan

- När grunda sankmarker påverkas av det intensifierade jordbruket. Mader och fuktängar dräneras och överförs till åkermark.
- Störning av olika slag under vår- och höststräck. Alltför aktivt friluftsliv i området, hundar, motorbåtstrafik mm.
- Klimatförändringar som leder till att träd och buskvegetation kommer högre upp på fjällens sluttningar, där majoriteten av den skandinaviska populationen av dubbelbeckasin har sina spelplatser på backkärr strax ovanför trädgränsen.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras. Men tillgång på hävdade öppna strandängar är viktigt för arten.

Dubbelbeckasin är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II, AEWÄ.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A166 - Grönbena, *Tringa glareola*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grönbenan med grönaktiga ben och tydligt prickig översida karakteriserar denna nätta storsnäppa. Den uppträder ofta i individrika flockar på sina sörmländska rastplatser. Grönbenan häckar på myrar, sank sjö- och älvstränder, från norra Skåne norrut till finska gränsen. Det finns inga tecken på betydande populationsförändring. Grönbenan i södra Sverige kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av hävdade strandängar. I bra häckningsmiljöer finns en mosaik av gräs- och starmarker, öppna dy- och jordtytor och grunda vattensamlingar. Den häckar huvudsakligen i landets norra delar. Som rastlokaler utnyttjas öppna områden med grunt vatten och sandiga eller gyttjiga bottnar, men även översvämmade åker- eller betesmarker. Sedan mitten av 1980-talet har grönbenan gått kraftigt tillbaka i södra Sverige. Antalet par i Sverige uppskattas till mellan 50.000 och 100.000.

Grönbenan rastar vid Skåraviken under månaderna maj till augusti. Dagssummor varierar från enstaka fåglar till ibland ett 100-tal. Ibland förekommer aktivt spel. Arten är noterad under häckningstid varför man inte kan utesluta att den har häckat.

Bevarandemål

Skåraviken med omgivningar ska kunna erbjuda goda förutsättningar för rastande grönbenor, såväl vår som höst.

Negativ påverkan

- Minskad hävd på sank stränder.
- När grunda sankmarker påverkas av det intensifierade jordbruket. Mader och fuktängar dräneras, dikas och överförs till åkermark.
- Störning av olika slag under vår- och höststräck.
- Alltför aktivt friluftsliv i området, hundar, motorbåtstrafik mm.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras, men tillgång på hävdade öppna strandängar är viktigt för arten.

Grönbena är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och AEWÄ.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A190 - Skrântärna, *Sterna caspia*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skrântärnan häckar företrädesvis i kolonier på kala skär och sandrevlar i grunda kustområden. Födan består till största del av småfisk från flador och insjöar dit den kan flyga flera mil från häckningsplatsen. Ibland fiskar den även strömming i havet närmare häckningsplatsen. Det bör heller inte finnas mink eller andra predatorer på öarna. Kolonin flyttar emellertid med jämna mellanrum mellan olika områden i den södermanländska skärgården och har de senaste åren häckat längre söderut mot Bråviken. Arten är störningskänslig under häckningen från maj till juli/augusti, främst under ruvningsperioden. Skrântärnan är upptagen på rödlistan i kategorin nära hotad (NT).

Efter häckningssäsongen så söker sig flera skrântärnor till Skåraviken för att fiska (även i maj). Både äldre och ungfåglar kan då observeras.

Bevarandemål

Det ska finnas goda förutsättningar för skrântärna att söka näring i området. Det ska finnas lämpliga öppna grunda vattenområden utan särskilt mycket vegetation.

Negativ påverkan

- Försämrad tillgång på föda i form av fisk.
- Alltför aktivt friluftsliv i området, hundar, motorbåtstrafik mm.
- Predation av bl.a. mink.
- Igenväxning av de öar där skrântärnan häckar.
- Spridning och ackumulering av miljögifter i akvatisk miljö har negativa effekter på häckningsutfallet.
- Beskattning av arten under flytt genom Europa och övervintring i Afrika.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras. Men tillgång på öppna vidsträckta vattenområden och grunda vikar och tillhörande strandängar är viktigt för arten.

Skrântärnan är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och AEWAs. Skrântärna omfattas även av ett åtgärdsprogram för hotade arter. Skrântärna tillhör Statens vilt (33 § jaktförordningen (1987:905)). Exemplar som omhändertas eller påträffas döda eller dödas tillfaller Staten.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

och asiatiska kontinenten söderut till Nordafrika och Arabiska halvön. Arten finns dessutom längs Nordamerikas östkust söderut till Mexico. Den häckar såväl längs större vattendrag som vid sjöar samt längs kusterna. Det samlade europeiska beståndet har beräknats till drygt 200 000 par varav merparten finns i de norra delarna. Det svenska beståndet beräknas uppgå till 20 000 _25 000 par.

Fisktärnan häckar i regel solitärt eller i små kolonier om uppemot 20 par. Större kolonier är sällsynta, och den största koloni som noterats höll 300 par. Fisktärnan samhäcker ofta med silvertärna och skrattnås. Boet placeras på öppen, plan mark som ofta är glest bevuxet av gräs eller andra strandväxter. Omtyckta boplatser är i fjolårsvass, ilandfluten tång eller bevuxna berghällars skrevor. Som hos övriga tärnarter är kolonierna instabila och lämpliga häckningsplatser kan till synes helt utan anledning överges från ett år till ett annat. De häckande fåglarna födosöker över tämligen stora områden (ofta i storleksordningen 1-5 km²), och i sjörika områden kan de ses fiska i närliggande sjöar. De nordiska fisktärnorna är långflyttare som övervintrar längs Afrikas väst- och sydkust, framför allt i området runt Godahoppsudden. Vid Skåraviken uppträder stäckande fisktärnor både vår och höst och ett antal par häckar även.

Bevarandemål

Det ska finnas tillgång till lämpliga störningsfria häckningsplatser. Framför allt gäller det störning från mänskliga aktiviteter, men för att större kolonier ska kunna etableras krävs också rovdjursfria områden utan framför allt mink och räv. För födosök ska det finnas fiskrika grunda vattenområden.

Negativ påverkan

- Mänsklig störning på häckningslokalerna under maj – juli/augusti, främst orsakat av friluftsliv kan få tärnorna att överge sina häckningsplatser.
- Minskad hävd och igenväxning kan leda till att häckningsplatser försvinner.
- Etablering av mink där arten häckar är ett ökande problem.
- Försämrad tillgång på lämplig fiskföda i sjöar kan innebära hot mot föryngringen. Igenväxning av sjöar kan medföra att det blir svårt att födosöka.
- Spridning och ackumulering av miljögifter i akvatisk miljö har negativa effekter på häckningsutfallet.

Bevarandeåtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras, men tillgång på öppna vidsträckta vattenområden och grunda vikar med tillhörande strandängar är viktigt för arten.

Fisktärna är upptagen i Fågeldirektivet, Bernkonventionens bilaga II, Bonnkonventionens bilaga II och AEWÄ.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

A236 - Spillkråka, *Dryocopus martius*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Spillkråka lever företrädesvis i barr- eller blandskog. Bohål mejslas ut i träd med stamdiameter i brösthöjd på minst 30 - 40 cm stamdiameter, främst grov asp, tall eller bok. Födan utgörs av vedlevande insekter, myror etc. Den förekommer från Skåne norrut till Norrbotten - Lule lappmark. Spillkråkan är en stannfågel som under sommarhalvåret i södra Sverige födosöker över arealer i storleksordningen 100 - 1000 ha. Vintertid rör sig arten över större områden.

Beståndets minskningstakt de senaste 15 åren, tre generationer, innebär att den rödlistas som nära hotad (NT) fr.o.m. 2015. I storlek är den som en kråka - Europas i särklass största hackspett och den enda med helt svart fjäderdräkt. Hjässan är röd, honans dock bara baktill. Ögon och näbb är ljusa. Flykten är mer flaxig och ostadig än hos övriga spettar, inte båglik som hos de andra spettarna. Spillkråkans kraftiga trumvirvlar hörs ofta i området och häckning förekommer. Spillkråkan behöver tillgång på lämplig föda i form av vedlevande insekter och myror. Den födosöker ofta lågt i träd eller på stubbar efter hästmyror. Den är något av en nyckelart i våra skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Arten är rödlistad i kategorin nära hotad (NT) och är ”Typisk art” i 9010 - Taiga. I Skåravikens omgivning uppträder spillkråkan regelbundet.

Bevarandemål

Målet är att det ska finnas goda förutsättningar för spillkråka att häcka inom Skåravikens Natura 2000-område eller i dess närmiljö. Området ska erbjuda lämpliga miljöer för spillkråkans födosök och det ska finnas tillgång på lämpliga träd för häckning.

Negativ påverkan

- Det största hotet mot spillkråkan är ett skogsbruk som går mot minskad lövandel och alltmer homogena skogsbestånd.
- Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar.
- Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.

Bevarandeåtgärder

Friställning av tallar så att de kan utvecklas och bli grövre.

Spillkråkan är upptagen i Fågeldirektivet och Bernkonventionens bilaga II.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd.

Dokumentation

Referenser

ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Arfakta. <http://arfakta.artdatabanken.se>.

Artportalen. Rapportsystem för växter, djur och svampar. <https://www.artportalen.se/>

Lantmäteriet, historiska kartor, <https://historiskakartor.lantmateriet.se>

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Hallbosjön (SE0220110) Nyköpings kommun, Södermanlands län. Dnr: 511-10879-2004.

Länsstyrelsen i Södermanland, Miljöövervakningsinventeringar, Länsstyrelsen 199 och 200.

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 1991. Sörmlands Natur. Naturvårdsprogram.

Naturvårdsverket, 2011. Vägledning för svenska arter och naturtyper inom Natura 2000.

<https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Natura-2000/>

Rydberg, Wanntorp, Sörmlands flora, Botaniska sällskapet i Stockholm, 2001.

Svensk fågelatlas, SOF, 1999.

Inventeringar

Adoxa Naturvård 2004: Kärlväxtinventering i sörmländska ängs- och hagmarker. Uppföljning 2002-2003 av 1994-95 års regionala miljöövervakning. Programområde: Jordbruksmark – undersökningstyp: Intensiv övervakning av kärlväxter, huvudrapport. (Avse hagmark vid Rottninge). Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Länsstyrelsen i Södermanland, Basinventering av natura 2000-områden, makrofyter 051005.

Länsstyrelsen i Södermanland, Ängs- och hagmarksinventeringen, Länsstyrelsen 1992.

Länsstyrelsen i Södermanland, Ängs- och betesmarksinventering, Länsstyrelsen 2002-2004.

Länsstyrelsen i Södermanland, Sörmlands natur, Länsstyrelsen, 1991.

SLU, Riksinventering, vattenkemi. Inst. för miljöanalys, SLU, 1972, -90, 95 och 2000.

Våtmarker och vattenliv, 2000.

Bilagor

Exempel på arter som har noterat i Skåravikens Natuar 2000-område.

Exempel på arter som har noterats i Skåravikens Natura 2000-område. För naturtypen /-erna typiska arter markerade med **fet stil**.

Agnsav

Backtimjan

Berberis

Besksöta

Blåsippa

Blåsuga

Bockrot

Brunskära

Brännässla

Dyveronika

Ekorrbär

Flaskstarr

Gullviva

Gulmåra

Gåsört

Gökblomster

Gökärt

Hallon

Hirsstarr

Hundkäs

Jungfrulin

Kattfot

Knägräs

Knölsyska

Kruståtel

Krypven

Krypvide

Kärrbräken

Kärrkavle

Kärrsilja

Kärrstjärnblomma

Kärrvial, tämligen sällsynt i länet

Kärrviol

Liten blåklocka

Majviva, sällsynt i länet

Måbär

Nickskära

Ornbär

Prästkra

Revfibbla

Rosbuskar

Rosenpilört, tämligen sällsynt i länet

Ryltåg

Skogs- och ängskovall

Skräppa

Skräpparter

Slätterfibbla

Smultron

Sprängört

Stagg

Stor frossört

Stor igelknopp

Strandklo

Strandlysing

Sumpfräne

Svärdsilja

Tiggarranunkel

Tätört, sällsynt i länet

Vasstarr

Vattenblink

Vattenmåra

Vattenmärke

Vattenstakra

Veketåg

Älggräs

Ältranunkel

Ängsbräsma

Ängsruta

Ängsvädd

Ärenpris

Vattenväxter

Andmat

Axslinga

Bredkaveldun

Dyblad

Grovnate

Gäddnate

Hornsärv

Igelknopp

Kransslinga

Smalkaveldun

Svalting

Trubbnate

Vattenaloe

Vattenpilört

Vattenstjärna (levermossa)

Ältranunkel

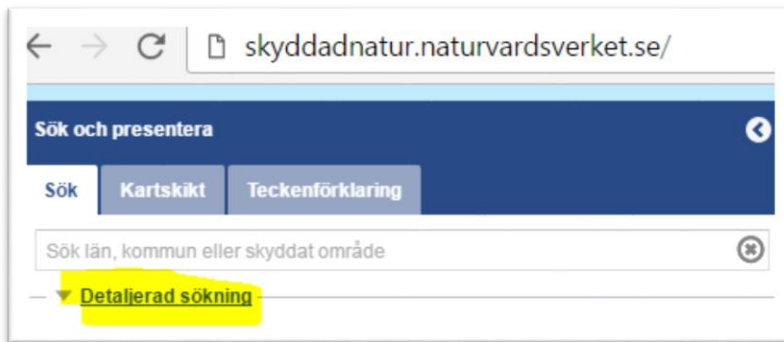
Länsstyrelsen Södermanland © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

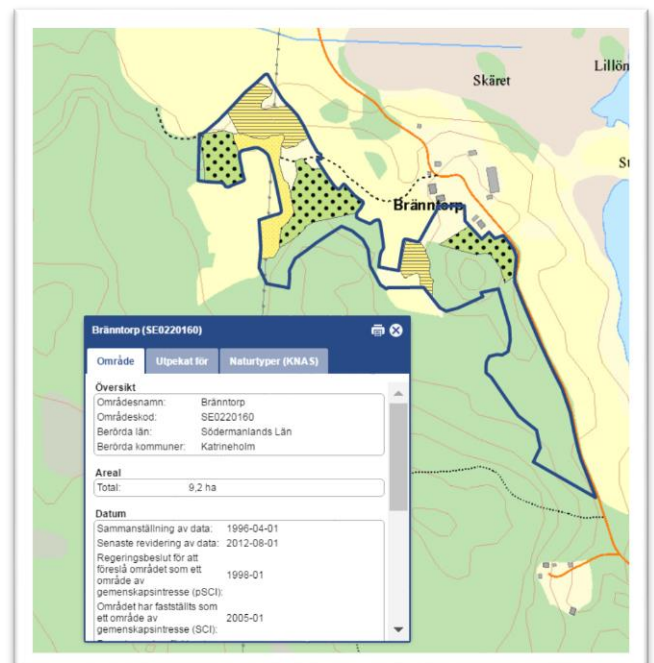
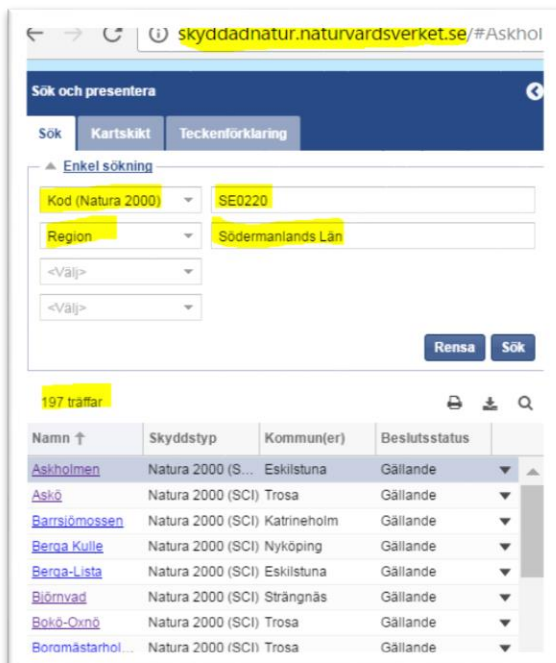
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

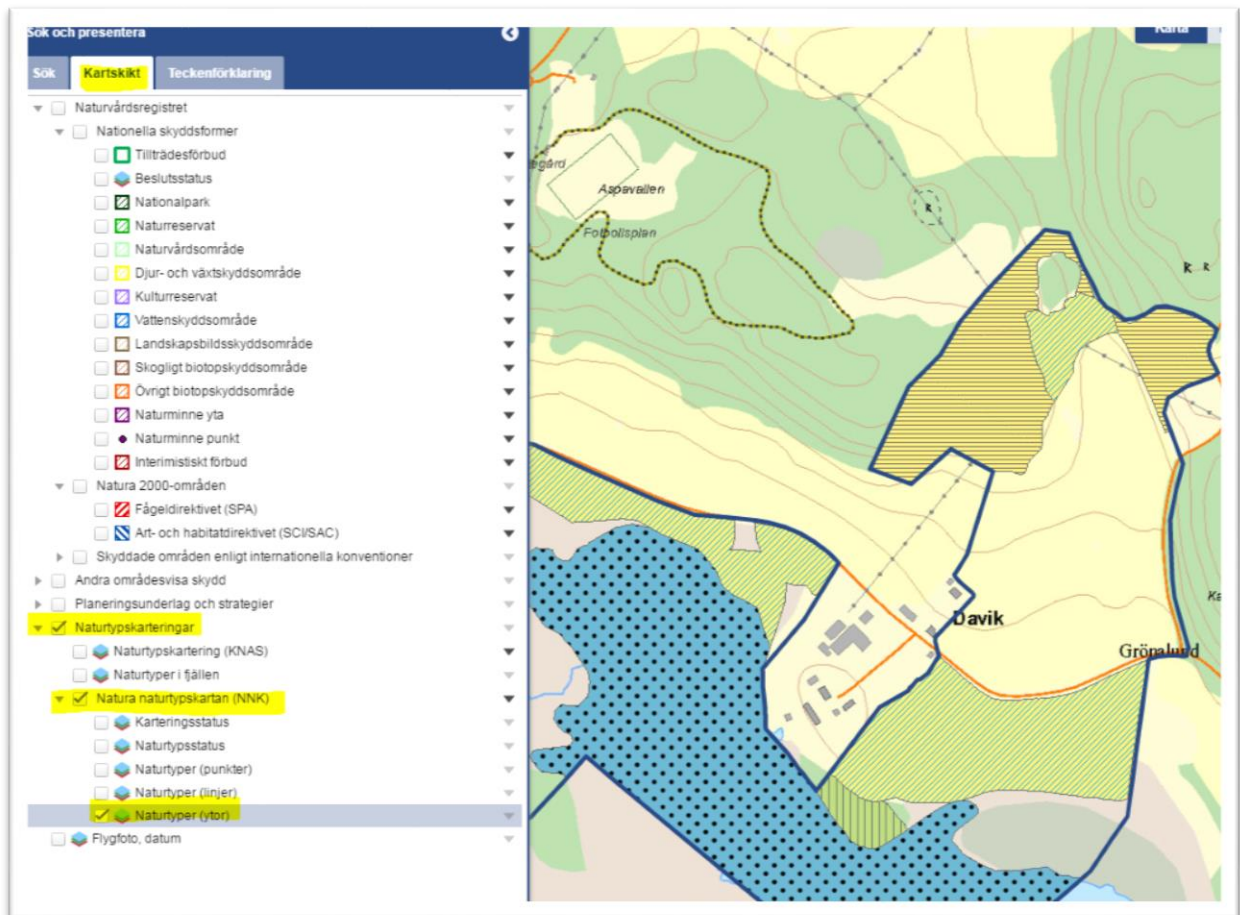
Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

Karttjänst VISS Vattenkartan – avrinningsområden

<https://viss.lansstyrelsen.se/Maps.aspx>

I denna karttjänst går det bl.a. att se utbredningen av avrinningsområden.

1) Öppna Vattenkartan:

The screenshot shows the VISS Vatteninformationssystem Sverige website. At the top, there is a search bar and navigation tabs for 'Avancerad sök', 'Kartor', 'Hämta data', and 'Om VISS'. Below this is a 'Kartgalleri' section with the heading 'Välj karta utifrån dina behov. Kartgalleriet kommer att fyllas på efterhand. En hjälp för kartorna finns här.' There are six featured map tiles with descriptions: 'Vattenkartan (ny plattform)', 'Enkla kartan', 'Påverkanskällor', 'Vattenmyndighetens data på GeodataKatalogen', 'Kraftigt modifierade vatten samråd (avslutat)', and 'Vattenkartan (ny plattform)'. At the bottom, there are logos for 'VATTENMYNDIGHETENA', 'Länsstyrelserna', and 'Havs och Vatten myndigheten'. Footer text includes 'Webbmaster: viss-support@lansstyrelsen.se' and 'Cookiepolicy VISS Öppna API'.

2) Zooma in till önskat område i kartan och kryssa i lagren under "Avrinningsområden" som finns längst ner under "Vattenförekomster och övrigt vatten":

The screenshot shows the 'Lagerlista' (Layer List) panel. It has a search bar 'Sök i lagerlista' and a list of layers with checkboxes. The layers are: 'Övervakning', 'Åtgärder och påverkan', 'Vattenförekomster och övrigt vatten' (checked), 'Vattenförekomster (2017-2021)', 'Vattenförekomster och övrigt vatten - (2010-2016)', 'Vattenförekomster och övrigt vatten - (2004-2009)', 'Avrinningsområden' (checked), 'SMHI huvudavrinningsområden (2016)' (checked), 'Vattenförekomst avrinningsområden ytvatten (VARO)' (checked), 'SMHI delavrinningsområden (2016)' (checked), 'Miljökvalitetsnormer 2016-2021', 'Statusklassningar och bedömningar 2010-2016', 'Skyddade områden enligt vattenförvaltningsförordningen', 'Skyddade områden - miljöbalken', 'Typindelning', 'Administrativa områden', 'Havsmiljödirektiv', 'Vattendirektivet Norge (NVE)', 'Vattendirektivet Finland (SYKE)', 'Topografiska webbkartan nedtonad', 'Topografiska Webbkartan Nedtonad', 'Ortofoton', and 'Ortofoto'.